

**IMANTA KALNIŅA
KLUSĀS DZIESMĀS**

IMANTA KALNIŅA KLUSĀS DZIESMĀS

Līga Priede, balss
Andrejs Grimms, ģitāra, aranžējumi

1.	<i>Noausim kājas, atpīsim sirdis</i>	4:42
2.	<i>Kad vēji kalnos rāpjas no izrādes Kapteiņa Granta bērni</i>	2:34
3.	<i>Betas dziesmiņa no izrādes Mīla, džezs un velns</i>	4:01
4.	Melodija no filmas <i>Ezera sonāte</i>	1:59
5.	<i>Bāka</i>	3:16
6.	<i>Zelta haizivs no izrādes Princis un ubaga zēns</i>	3:45
7.	<i>Tauriņa samtainā smarža</i>	3:37
8.	<i>Mežā</i>	4:55
9.	<i>Dziesma par brašo bruņinieku no izrādes Princis un ubaga zēns</i>	4:26
10.	Melodija no filmas <i>Četri balti krekli</i>	2:03
11.	<i>Dziesma dūdieviņam</i>	4:46
12.	<i>Akāciju palags no izrādes Lilioms</i>	5:06

TT: 45:08

Ainārs Paukšēns, čells 7
Rasa Sofija Grimma, fagots 6
Paula Ābele, dūdas 9

Andrejs Grimms:
Harmonijs 3, 5, 6
Stabule 9
Vargans 11, 12
Rebabs 11
Metalofons 9
Melodika 11
Monotrons 9
Basģitāra 3, 6, 9, 11
Sintezators 9
Lielā bunga 12
Šķīvis 9
Dabas un cilvēka darbības radītu skaņu efekti 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11

Skaņas montāža, miksēšana, māsterēšana: Aivars Vaišļa
Vizuālais noformējums: Paula Ābele
Dizains: Gundega Kalendra, Raugs.eu
Anotācijas teksti: Dāvis Engelis, Orests Silabriedis
Angļu valodas tulkojumi: Amanda Zaeska
Izpilproducents: Egīls Šēfers
© & © LMIC/SKANI 165, 2024

skani.lv

Saruna ar Līgu Priedi un Andreju Grimmu

Sākumā vēlējos pavaicāt, ar ko jums vispār saistās Imanta Kalniņa mūzika? Kas pirmais nāk prātā?

Līga: Bērniība. Imanta Kalniņa mūzika ir bērniība. Gan es, gan Andrejs tā atrada savu ceļu mūzikā, klausoties Imanta Kalniņa kasetes. Vismaz man tās bija kasetes. Kā Tev?

Andrejs: Plate *Dzeguzes balss*, arī Ceturtā simfonija, man liekas, bija platē.

Bija, bija.

Andrejs: Braucot šurp, domājām, kuriem cilvēkiem albumā pateicības ierakstīt. Un nonācām pie tā, ka laikiem vienīgā grandiozā pateicība ir Imantam Kalniņam. Bet nevis par mūziku kā tādu, bet par mūziku, kas mūs izveidojusi par mūziķiem, kādi esam pašlaik. Kalniņa mūzika ir bijis galvenais iedvesmas avots. Protams, ir bijuši citi avoti, bet šī mūzika vienmēr bijusi ļoti izšķiroša.

Vai varat atsaukt atmiņā brīdi, kad ar Imanta Kalniņa mūzikas klausīšanos nepietika un brieda vēlēšanās mūzikai dot savu tulkojumu kā atskaņotājam?

Līga: Man tā ir ļoti agra bērniība. Dziedāšana mūzikas ansamblīšos, kur bija Imanta Kalniņa dziesmas no filmām, piemēram, *Miedzīņš nāk*.

Andrejs: Droši vien *Zelta sietiņš*...

Līga: ..*Mākonītis un mākonīte*, tas viss nāk no agras bērniības.

Andrejs: Uz mani Imanta mūzika otrreiz iedarbojās, kad biju beidzis mūzikas skolu vijoļspēlē, man viss bija pilnīgi apnicis un es pateicu – vaiz nekad nekādu mūziku. Tad aizgāju uz grupas *Turaidas Roze* koncertu Saulkrastu estrādē. Tur es dzirdēju, ka rokmūziku var spēlēt arī tā – pretēji izklaidējošajai popmūzikai, kas ikdienā blakus tika skandināta –, ka tai var būt filozofisks pamats. Tad es atgriezos atpakaļ pie mūzikas. Pirmā saskare man bija ar *Dzeguzes balsi*, ko klausījos septiņu astoņu gadu vecumā, un tad dažas dziesmas mēģināju nospēlēt uz klavierēm. Cik tas bija tuvu vai tālu no dzirdētā, tas jau cits jautājums.

Arī man ir sanācis iemācīties vairākas Imanta Kalniņa dziesmas, lielā mērā tas saistās ar pusaudža gadiem un to, ka tās mēdza kalpot kā komunikācijas atslēga vai kā kopējas pieredzes punkts gan ar vienaudžiem, gan ar vecāku paaudžu cilvēkiem. Vienā dzīves posmā Kalniņa dziesmas noteikti palīdzēja sastapties ar jauniem cilvēkiem un ar viņiem labāk saprasties. Vai arī jums Imanta Kalniņa mūzika ir palīdzējusi labāk saprasties citam ar citu? Varbūt atrast domubiedrus?

Līga: Ģimenē mums tā bija tradīcija, vienmēr obligāti būt Imantdienās. Tas bija rituāls, gada atskaites punkts, radu kopābūšana, svarīgs pasākums, kur dziedāt, muzicēt.

Andrejs: Taviem vecākiem arī patika Kalniņa mūzika.

Līga: Jā, un līdz ar to tā saistās ar kopābūšanu.

Andrejs: Man tā ir palīdzējusi gan apvienoties, gan pieredzēt pretējo, jo, protams, ir arī personas, kam Kalniņa mūzika neder, teiksim, klasesbiedri manos pusaudža gados. Esmu kādreiz to stāstījis, bet toreiz tiku mazliet iekautīts par atļaušanos pateikt, ka man nepatīk grupa *Depeche Mode*. Ja es būtu pateicis, ka man patīk Imants Kalniņš, būtu vēl trakāk. Tāpēc Kalniņa mūzika ne vienmēr saistās ar apvienošanu. Bet arī mūsu satikšanās ar Līgu arvien lielā mērā ir saistīta ar Kalniņu, esam kopā bijuši Imantdienās uz skatuves.

Vēl ir pieredze ar grupu *Autobuss debesīs*, kad biju divdesmit – trīsdesmit gadnieks. Es tiešām tolaik domāju, ka jūtu Kalniņa mūziku savā veidā un tieši tā to vēlos spēlēt. Impulss nāca no Emīla Zilberta, ar viņu bijām spēlējuši citā sastāvā. Atnāca doma, ka tagad taps jauna grupa *Autobuss debesīs*, un es tiku piesaistīts kā pirmais ģitārists. Grupā nospēlēju divus gadus un tad pateicu nē, jo sapratu, ka man ejams cits ceļš. Sapratu, ka vēlos pievienot vēl vairāk sava redzējuma.

Noprotu, ka daudzviet jau esat šīs dziesmas spēlējuši klausītājiem. Vai albuma dziesmu secība izveidojās pamazām, spēlējot koncertus?

Līga: Andrejs bija tas, kurš pateica: darām! Man ir sapnis šīs dziesmas izspēlēt. Ar Andreja ģitārspēles rokrakstu. Par dziesmām jau domājām, ka varētu *Buramdziesmiņu*, *Dūdieviņu* un vēl citas, un tā izveidojās skaista koncertprogramma. Izbraukājām ļoti daudz koncertus, un bija skaidrs, ka to visu vajadzētu ielikt skaistā rāmītī un nolikt uz galda, lai paliek kā atmiņa par brīnišķīgu piedzīvojumu pat vairāku gadu garumā. Un dziesmu secība nāca dabiski, izsijājās tās dziesmas, kuras tiešām gribējās noturēt.

Andrejs: Sākumā bija tā, ka ir tik daudz dziesmu, ko gribas ņemt, un ko tu jūti, un viena dziesma izriet no otras, bet konceptuāli veidota secība tapa pēc tam. Sākotnēji vienkārši bija dziesmas, ko vēlējos ierakstīt.

Vai ir gadījies dzirdēt kādu Kalniņa dziesmu dzīvā izpildījumā un tad sastapties ar grūtībām atrast dziesmas ierakstu, tās oriģinālo skanējumu, ja tāds vispār ir fiksēts?

Andrejs: Tā ir ar ļoti daudzām dziesmām. Ar veco izrāžu repertuāru – *Brēmenes muzikanti*, *Princis un ubaga zēns*, *Kapteiņa Granta bērni*, kas tagad ir uzvestas no jauna, bet dziesmu vecie oriģināli... Es patiesībā biju ļoti pārsteigts, kad uzzināju, ka *Bila dziesma* – tās nosaukums laikam ir *Sapnis par balto kuģi* – arī ir no *Kapteiņa Granta bērniem*, un to es uzzināju pa citiem ceļiem.

Vai ir kādi mūziķi, kuru versija par Imanta Kalniņa mūziku jums ir sevišķi tuva vai veidojusi jūsu izpratni par to, kā jāskan Kalniņa dziesmām?

Līga: Austra Pumpure. Man liekas, viņa ir iedvesmojusi tik daudzus dziesminiekus un mūziķus Latvijā. Ir tik daudz kasešu ierakstu, tik daudz Austrasbērnu.

Gan oficiālās, gan neoficiālās kasetes?

Līga: Jā, viņa ir tā, kas lika ieklausīties tajās dziesmās. Mēs gan tās izpildām citādāk, meklējot mazas nianšes vārdos un akordos. Bet tā noteikti ir Austra Pumpure.

Andrejs: Man tas ir arī *Menuets*, *Turaidas Rozes* vecais sastāvs. Tas bija mirklis, kad atgriezos mūzikā, un tur bija jūtama roka klātbūtne, bet Austra Pumpure man vienmēr ir bijusi ļoti būtiska persona. Man viņa nekad nav bijusi mūzikas smalkumu autoritāte, bet viņas jēga meklējama pilnīgi citur, tā ir kopdziedāšana. Mūsu sastāvā ir tikai klasiskā ģitāra un vokāls. Protams, ierakstā šur tur esmu pielicis ko klāt, bet koncerta situācijā nākas sev pavaicāt – nu kā tu tagad atļausies to dziesmu, kuras skanējums saistās ar plašu sastāvu, spēlēt šādi. Jo tas taču ir jau asinis, ka vajag bliezt ārā visu enerģiju. Un tomēr – paskatieties, kā kādreiz šo dziesmu ir izveidojusi Austra Pumpure, tas ir pilnīgi citādi. Pat ar savā ziņā pašķību vokālu, bet ar pilnīgi citu dvēseli. Tas ir, tas, par ko es Austrai Pumpurei vienmēr būšu pateicīgs. Ka viņa atver atļaušanās ceļu. Klusas un vienkāršas atļaušanās ceļu.

Cik noprotu, albuma pirmā dziesma *Noasim kājas* ir ar asociācijām par Austru.

Līga: Veidojot Kalniņa dziesmu stāstu, esam pamanījuši, ka diezgan daudz mūziķi iesāk koncertus ar šo dziesmu, jo tā ir kā atslēga. Sajūtu atslēga, kas emocionāli noskaņo stāstam, kas skanēs tālāk. Mēs, protams, nemainīsim tradīcijas.

Andrej, lūdzu dažus vārdus par savu pieeju ģitāras partijai izveidei. Jau teici, ka dažas Kalniņa dziesmas saistās ar lielākiem mūziķu sastāviem, bet šajā ziņā ģitāra ir pateicīgs instruments, lai varētu vienlaikus parādīt vairākas muzikālās līnijas.

Andrejs: Man vienmēr ir licies, ka ar ģitāru var izdarīt krietni vairāk, nekā daudzi cilvēki izdara. Varbūt tāpēc, ka viņi spēlē tīrāk nekā es, viņiem varbūt ir raksturīga precīza, smalka pieeja, bet viņi to dara vienkārši. Savulaik, kad dzīvs vēl bija Andris Kārklīšs, mazliet gāju cauri flamenko. Es jūtu, ka ģitāra ir instruments, ar kuru var parādīt ļoti daudz līniju. Tās var būt ļoti spēcīgas, bet arī pilnīgi maigas un klusas. Es sapratu, ka man ir interesanti eksperimentēt, tomēr tas nav pliks eksperiments, bet daudzu gadu garumā sakrājušies nepieciešamība pateikt savu, pat ja cita cilvēka sacerēts skaņdarbs, pievienot tam maksimāli savu redzējumu. Kā notiek ģitāru partijas konstruēšana – tas ir grūts jautājums. Teiksim tā, es cenšos tās padarīt mazāk popsīgas, tas pat ir iekšējs mērķis, bet tai pašā brīdī tām jāskan ļoti skaisti. Šajā albumā ir dziesma *Mežā*. Man šķiet, tas mums ir vistrauslākais, smalkākais un precīzākais vēstījums, kurā saaužas teksts ar mūziku. Tā bija dziesma, kurā es jūtu, ka ģitāru var spēlēt tikai šādi un ne citādi, ka cita ceļa man personīgi nav. Līdzīgi tapa arī citas dziesmas, bet tieši *Mežā* muzikālās partijas vienīgumu visvairāk raksturo.

No savas klausīšanās pieredzes nāk prātā dziesma *Zelta haizivs*, reiz dzirdēju, ka lielu daļu no šīs dziesmas ir iespējams nospēlēt askētiski, tikai uz vienas stīgas, pilniskanīgus ģitāras akordus pietaupt dziesmas otrajai pusei, un tobrīd likās, ka šāda pieeja pilnīgi attaisnojas. Tieši pavadijums iedeva jaunu atslēgu, kā šo labi zināmo dziesmu no jauna saklausīt un novērtēt.

Andrejs: Šādā sastāvā, manuprāt, liela māksla ir mazliet paklusēt.

Atrast vietas cezūrām?

Andrejs: Cezūrām, bet arī attieksmei vispār. Dziesmas sākumpunkts ir klusums, un tad tu pildi to ciet tikai tik, cik vajadzīgs.

Gribēju pavaicāt par 10. celiņu, par melodiju no filmas *Četri balti krekli*. Vai varat atgādināt, tieši kurā filmas brīdī skan šī mūzika?

Andrejs: Es tagad nepateikšu precīzi, tad man būtu jāskatās filma. Bet tur ir aina, kurā redzam mājas ballīti. Manuprāt, šīs ainas beigās skan *Dziesma par Napoleonu*. Par šīs dziesmas vēsturi varu pastāstīt no personīgā rakursa. Ādažos Valdorfskolā vadu orķestri, un šo dziesmu izvēlējos jau gadus 15 atpakaļ eksperimenta pēc, lai ieviestu skolas orķestri kaut ko no Kalniņa repertuāra. Un visiem skolniekiem, kuri tolaik vareja klausīties Britniju Spīrsu, šī dziesma nezin kāpēc patika.

Ir pagājuši 15 gadi, paaudzes ripo, bet šo dziesmu viņi kaut kā vienmēr grib spēlēt.

Tātad Kalniņa mūzika tomēr spēj uzbūvēt tiltus starp paaudzēm. Vai ir dziesmas, kas palika ārpus albuma?

Andrejs: Noteikti, jā.

Līga: Pat nezinu, kāpēc tieši šīs dziesmas izvēlējamies, jo to ir ļoti daudz.

Andrejs: Ir daudz, ko gribētos vēl iekļaut, bet tomēr ierakstīšanas process prasa savu. Jūtām, ja būs vēl dziesmas, tad varētu jau būt par daudz vienam albumam. Man ļoti gribējās ierakstīt *Brīvības dziesmu*. Varbūt arī *Princesīti no Prinča un ubaga zēna*. *Tiem, kas rāpo*.

Arī pirmīt piesauktā *Dziesma par balto kuģi* nav albumā.

Andrejs: Patiesībā šo dziesmu esam ļoti skaisti uztaisījuši. Patlaban ar to atklājam koncertus. Bet tas tapa pēc tam, kad bija jau nolemts – albums būs šāds.

Vai ir kāda dziesma, par kuru jūs vēlaties vēl kaut ko pateikt? Varbūt klausītājam, kurš nav tik labi pazīstams ar Kalniņa mūziku?

Līga: Sarežģīts jautājums. Es domāju, katra dziesma uzrunā kādu klausītāju. Akcentēt vienu dziesmu, tas būtu tāpat kā prasīt, kurš ir tavs mīļākais bērns no pieciem. Katra dziesma ir unikāla.

Andrejs: Ir grūti izcelt kādu konkrētu dziesmu. Es gribētu atvainoties Imantam par to, ka esmu dziesmas mazliet pāvērsis citā plāksnē, nekā viņš pats varbūt būtu vēlējis, bet tas ir tā iemesla dēļ, ka Imanta dziesmas jau ir pilnīgi folklorizējušās. Es savulaik esmu darbojies ar dažādu tautu mūziku, un toreiz rīkojos tāpat, veidojot pilnīgi jaunus opusus. Kopš tā laika es savam pieskārienam cita cilvēka mūzikai saskatu jēgu tad, kad es to mazliet izmainu sev par labu.

Ar mūziķiem sarunājās Dāvis Eņģelis

1. Noausim kājas, atpīsim sirdis

Knuts Skujenieks

Dziesma sarakstīta krievu rakstnieka Vladimira Arro darba *Piecas romances vecā mājā* iestudējumam Valmieras Drāmas teātrī (1983. gads, režisore Māra Ķimele). Tā regulāri izmantota kā "atslēga" Austras Pumpures koncertu sākumā. Godinot šo tradīciju, arī mēs veram durvis klusumā.

Noausim kājas, atpīsim sirdi,
Dienu, nedīnu pakārsim kokā.
Aiziesim miglā paganīties,
Aiziesim Dieviņa rokā.
No plata ceļa, no cietas takas,
Pāri pār galvu, pāri pār laiku.
Projām no debess, projām no zemes
Aiziesim miglā paganīties.

2. Kad vēji kalnos rāpjas

Knuts Skujenieks

Dziesma sacerēta 1974. gadā kā Mērijaš un Džona duets režisores Māras Ķimeles izrādei pēc Žila Verna romāna motīviem *Kapteiņa Granta bērni* Valsts Jaunatnes teātrī.

Kad vēji kalnos rāpjas,
Kad balti biezi sniegi snieg,
Tad tikai rudens roze
Joprojām neaizmieg.

Tā guļ uz klusās zemes
Kā asins piliens sārts,
Kā ilgi, ilgi glabāts
Un nepasacīts vārds.

Kā dāvana, kā brīnums
Tās karstā smarža plūst,
Un manas zemes sirdij
Visapkārt ledus kūst.

Un putni pārnāk mājās,
Un paceļ lapas zars.
Un grūta sala vidū
Ir modies pavasar's.

Vēl kalnos mājō ziema,
Bet kamēr dzīve rit,
Pa visiem ceļiem smarža
Nāk līdz mūs pavadīt.

3. Betas dziesma

Viks

1967. gadā Liepājas teātris uzved lietuviešu rakstnieka Joza Gruša lugu *Mīla, džežs un velns*. Tā stāsta par jaunu meiteni Beatriči, kura it kā neatšķiras no saviem vienaudžiem - spēlē džežu kopā ar puisiem, dejo tvistu, vēro, kā viņi pārdzeras un strādā nelietības. Taču viņai dubļi klāt nelip. Beta nezaudē ticību labajam un cerību pārveidot pasauli.

Zeltaini stari slīd, aiz tāla kalna saule spīd.
Un zeme lūdz, lai saule neaiziet,
Lai saule nenoriet aiz kalna tālumā,
Aiz kalna tālumā.

Balti kā ievu ziedi melni laukakmeņi zied.
Uz zemes klusumā tie bedrēs zied,
Bet cilvēks rok un rok, un cilvēks neatrod,
Jo cilvēks laukakmeņu ziedus nesaprot.

Ja tu mūs nozagsi un vienaldzībā vadāsi,
Mēs sadegsim, bet saulē aiziesim.
Tavs tukšais lauks vēl tukšāks nekā agrāk būs,
Un tad tu sauksi mūs, un tad tu sauksi mūs.

4. Melodija no filmas *Ezera sonāte*

Viena no vistrauslākajām un patiesi dziļākajām latviešu filmām - *Ezera sonāte* tapusi 1976. gadā kā rakstnieces Reģīnas Ezeras romāna *Aka* ekranizācija. Scenārija autori Reģīna Ezera un Gunārs Cilinskis, režisori Varis Brasla un Gunārs Cilinskis.

5. Bāka

Māris Čaklais

1978. gadā Imants Kalniņš sacer mūziku Gunāra Pieša režisētai filmai *Tavs dēls*, kurā dziesmu *Bāka* pirmo reizi dzied Austrā Pumpure kolhoza slaucējas lomā.

Aiz tāliem lediem, ko dienā saule ar stariem griež,
Viscauru nakti bāka rokas pret debesīm sviež.
It kā putnus tur laistu, bākas stars spoži skaļš,
ležēlotos tūlīt un sauktu tos atpakaļ.
Bet varbūt bāka ko prasa, žēlojas, draud vai sūdz?
Nakts tevī staigā kā vārto, viņa par tevi lūdz.

6. Zelta haizivs

Viks

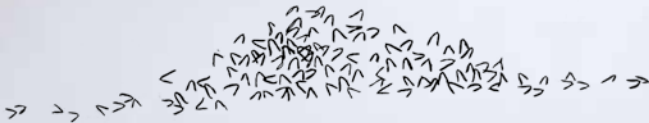
Izrādi pēc Marka Tvena romāna *Princis un ubaga zēns* iestudēja pirmo reizi režisors Andrejs Mīgla Liepājas teātrī 1968. gadā. Iespējams, šī ir izrāde, kurai sacerētās Imanta Kalniņa dziesmas visplašāk rezonējušas latviešu tautā. *Zilais putniņš, Astonkājis, Uz meža taciņām, Vakārā, kad saule aiziet* un daudzie dzejnieka Vika smalki sauktie *songi* - Karaļa, Spoguļa, Kronēšanas, Burves u. c. pieredzējuši dažādas muzikālās apdares.

Un *Zelta haizivs* neapšaubāmi ir viena no publikai vismīļākajām dziesmām.

Sakod zobus, karali, un klusē,
Aizspied ausis, lai tās mieg un snauz.
Pīļu dīķī tavā zelta haizivs,
Ko bars vardulēnu līksmi grauz.

Milzīgs pīļu dīķis tev visapkārt,
Rītos saule lec un rietos riet.
Izrādās, ka te tāpat kā jūrā
Dziesmiņas par mīlestību dzied.

Arī šī kā visas dienas aizies,
Visas dienas aiziet pagātnē.
Vēl ir dzīva tava zelta haizivs,
Vai tu esi karalis, vai nē.

7. Tauriņa samtainā smarža

Maija Līcīte

1972. gadā Liepājas teātris iestudē brāļu Grimmu pasaku *Brēmenes muzikanti* Andreja Miglas režijā. No šejienes gan *Princesīte un trubadūrs*, gan *Brīvības dziesma*, gan arī *Mīlas dziesmiņa* par tauriņa samtaino smaržu.

Tauriņa samtainā smarža uz sveci skrien.
Zvaigzne un saule sien starus un nesasien.
Diena vēl kautra, dienai vēl skāriena bail,
Bet es lūdzu, mīli mani, kur ogas starp mētrām gail.

Gaisma uz brīdi ziņkārus plakstus ciet vērs,
Brūkleņu paklājs no lūpām svelmi kad dzers.

Un visas krāsas un skaņas būs meža dziesmās,
Sarkanās ogas kad reibs savu asiņu liesmās.
Mīli mani starp zvaigzni un sauli, kas nāks!
Mīli mani daudz karstāk, daudz kvēlošāk!

8. Mežā

Sarodžini Naidu

Grupas *Turaidas Roze* darbības laikā, 1986. gadā tapusi dziesma sacerēta ar indiešu dzejnieces Sarodžini Naidu vārdiem Olgas Lisoiskas atdzejojumā. Mahatma Gandijs nosaucis Sarodžini, kura bijusi aktīva viņa politisko un filosofisko ideju sekotāja, par *Indijas lakstīgalu*, pateicoties dzejas krāsainībai, tēlu precizitātei un lirikas dziļajai jēgai.

Te ir tā vieta, mans mīlais, kur apraksim tos,
Mirušos sapņus glabāsim uguns kapā.
Te, šajā mežā liesmu lāpas drīz uzdzirksteļos,
Kopā ar vītušiem ziediem un sarkanām lapām.

Atvilksim elpu, smags ir mirušu sapņu slogs.
Tālāk nav spēka, mans mīlais, nav spēka nest.
Pelnus kaisīsim vējā, lai vakars tos zog,
Atvilksim elpu, pirms ēnas sāk saulrietu dzēst.

Jo mums jāceļas drīz, ak, mans mīlais, laiks tālāk kļīst.
Dzīves karā un ķīviņos ceļš, kas mums ejams.
Bet tos sapņus, kas palikuši, tos paņemsim līdzi,
Dzīves skumjas un ciešanas pārvēršot dzejā.

9. Dziesma par brašo bruņinieku

Vīks

Izrādē *Princis un ubaga zēns* šo dziesmu dzied lords Hendons - bruņinieks, kurš, izglābis sakrandaiņa drēbēs tērpto princi no ubagu bandas kautiņa, sasildījies un aprūpējis to savā necilajā būdiņā, stāsta savu brīnumaino dzīves stāstu. "Daudz tu zemju esi izstaigājis, daudz tu jūru esi izbraukājis, vai daudz laimes esi izkarojis, brašais bruņinieks?"

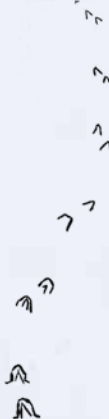
Ši ir pirmā reize, kad *Lorda Hendona dziesma* piedzīvo studijas ierakstu un tiek iekļauta albumā.

Daudz tu zemju esi izstaigājis,
Daudz tu jūru esi izbraukājis.
Vai daudz laimes esi izkarojis, brašais bruņinieks?

Atstāj savas iekarotās zemes,
Aizej prom no saviem ienaidniekiem.
Kur ir tas, ko nevarēji atrast, brašais bruņinieks?

Dziļi dzelmē dejo jūras dievi,
Tālus gaisus plosa klinšu ērglis.
Kur ir tava tālā mīlestība, brašais bruņinieks?

Tā kā spoku kuģis baltā naktī,
Tikai vienreiz kaut kur sen jau redzēts,
Sapnis vēlreiz atnāk, sapnis stāv un neļauj garām iet.

10. Melodija no filmas *Četri balti krekli*

1967. gadā tapusi un tūdaļ aizliegtā režisora Rolanda Kalniņa filma labi zināma pēc dziesmām *Dzeguzes balss*, *Četri balti kreklī*, *Viņi dejoja vienu vasaru*, *Dziesma par Napoleonu*, *Es esmu bagāts*. Te dzirdamā īsā melodija ir parafrāze par filmā mājas ballītes epizodē dzirdamo mūziku, kura, mūsuprāt, ir gana raksturīga sešdesmito gadu opozīcijas noskaņai.

11. Dziesma dūdieviņam

Vizma Belševica

Viena no mistiskākajām un visinterpretētākajām Imanta Kalniņa dziesmām. Sacerēta 1970. gadā, sakotnēji grupas *Menuets* koncertos atskaņota, drīz arī Latvijas Radio studijā Noras Bumbieres iedziedāta, mazā putniņa dūdieviņa uzrunāšana daudzkārt saukta par maģisku. Vēlāk dzirdama Aigara Grāvera, grupas *Cosmos* u. c. versijās.

Dūdieviņ, dūdieviņ, ūdeņu dūdiniek, sadūdo lietu.
Gulgainā sudraba dūmakā plūdini dūmaļo rietu.
Šalcošām šļakatām pārskalo liedagu, pārsijā kāpas,
Pāržūžo dūksnāju, donī zem zieda guļ mana melna sāpe.

Dūdieviņ, dūdieviņ, dod dūnas gaišumu vakara bēdām.
Visu manu rūgtumu dūkodams aizšūpo spārngalu vēdās.
Kā tavā atspulgā pārplaiksna ūdeņus vilnājā zūdot,
Dūdiniek, pelēkais tārtiņ, mans dūdieviņ, pagaisis grūtums.

Šalcošām šļakatām pārskalo liedagu, pārsijā kāpas.
Pāržūžo dūksnāju, donī zem zieda guļ mana melna sāpe.
Kā tavā atspulgā pārplaiksna ūdeņus vilnājā zūdot.
Dūdiniek, pelēkais tārtiņ, mans dūdieviņ, pagaisis grūtums.

12. Akāciju palags

Māris Čaklais

Ungāru dramaturga Ferenc Molnāra luga *Lilioms*, kuras iestudējumam Nacionālajā teātrī (režisors Alfrēds Jaunušans) Imants Kalniņš rakstīja mūziku 1971. gadā, laikam gan pirmo asociāciju rada ar līdzi dziedamo, toreiz Ulda Dumpja iznesto Lilioma dziesmu - "viena vieta uz brieža vēl brīva". Taču arī klusā, nesavtīgas ziedošanās apgarotā *Jūlijas dziesma*, kuru pirmo reizi dziedāja aktrise Astrīda Kairīša, nāk no tās pašas izrādes.

Balts ir akāciju palags,
Vai tu gribi tādā gulēt?
Vai tu negribi, vai gribi,
Būs tev akāciju palags.

Vai tu negribi, vai gribi,
Būs tev manas vēsas rokas,
Un uz katras tavas pēdas
Viena zaļa kļavas lapa.

Alus putu biezu putu,
Tur tu muti atveldzēsi.
Tā kā rudens rītā zilā
Peldināsi savu sirdi.

Guli, guli, manā klēpī,
Vai mēs negribam, vai gribam,
Melnā naktī aužas diena.
Baltais akāciju palags.

---tais test akāciju palags---

Imants Kalniņš

PALDIES IMANTA KALNIŅA MŪZIKAI – BĀKAI,
TĀS MESTAIS STARS IR PAVEDIENS,
KAS KOPŠ BĒRNĪBAS NEIZDŽĒŠAMI
CAURAUDIS MŪSU MŪŽUS!

Andrejs Grimms

Līga Priede

THE MAIN, HUGE THANK YOU IS TO IMANTS KALNIŅŠ.
NOT FOR THE MUSIC AS SUCH, BUT FOR THE MUSIC THAT HAS
SHAPED US INTO THE MUSICIANS WE ARE TODAY.
KALNIŅŠ' MUSIC HAS BEEN OUR MAIN SOURCE OF
INSPIRATION. OF COURSE, THERE HAVE BEEN OTHER SOURCES
AS WELL, BUT HIS MUSIC HAS ALWAYS BEEN VERY PIVOTAL.

In such a group, I think it is a great art to pull back and restrain oneself a bit.
The starting point of a song is silence, and then you fill it in only as much as
needed.

– **Andrejs Grimms**

“Nothing in this world sounds quite like a person’s soul, in which all
dimensions can be found. This is given to everyone from birth.”

– **Imants Kalniņš**

Imants Kalniņš was born in Riga on 26 May 1941. In 1956, he enrolled in the choral conducting study programme at the Jāzeps Mediņš School of Music, but in his second year he transferred to the music theory department, where he particularly appreciated the lessons taught by composer Jānis Līcītis. In 1960, he began studying composition under professor Ādolfs Skulte at the Latvian Conservatoire of Music (now the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music). Following the recommendation of his professor, Kalniņš completed the five-year study programme in four years, and in 1964 he graduated from the conservatoire with honours as well as the Symphony No. 1 already in his creative portfolio.

Kalniņš also composed the Concerto for Cello, the Sonata for Piano and his first music for theatre while still a student. During this same period (1961–1964), he additionally served as the pianist for the Riga Pantomime, led by Roberts Ligers. Likewise, it was during this time that he gained his first creative influences from imported rock-n-roll, particularly recordings of The Beatles.

In 1966, Kalniņš became a member of the Latvian Composers’ Union. After completing his studies, he moved to Liepāja on Latvia’s western coast and taught at the Emilis Melngailis School of Music until September 1967.

He then worked at the Liepāja Theatre until 1974. In 1969, Kalniņš founded the rock-n-roll band 2xBBM, whose repertoire included songs by The Beatles, arrangements of Latvian folk songs and original compositions. However, after a concert in Ogre in 1970, the authorities banned the group from performing.

Kalniņš composed many of his best-known rock songs, as well as the rock opera *Ei, jūs tur* (Hey, You There; according to some sources, the first rock opera in the Soviet Union), in Liepāja in the late 1960s and early 70s. He then spent a year in Riga, and in 1975, he moved to the "Vecpaulēni" home in rural Vecpiebalga, where he composed the operas *Spēlēju, dancoju* (I Played, I Danced) and *Ifigēnija Aulīdā* (Iphigenia at Aulis), the *Rīta cēliens* (Morning Hours) oratorio and other notable works.

The first one-day festival of Kalniņš' music, called *Imantdiēna* (Imants Day), was held in 1976 at the initiative of Jānis Blūms, the leader of the Menuets ensemble. The event quickly became a tradition, yet the authorities banned it already in 1982. The *Imantdiēna* phenomenon resumed in 1995. Kalniņš returned to Riga in the late 1970s, and in 1985, he formed the group Turaidas Roze. That same year, the Soviet regime acknowledged the work of Kalniņš, conferring upon him the honorary title of People's Performing Artist of the Latvian SSR. In December 1986, he became the chairman of the board for the Music Society of the Latvian SSR.

Although Kalniņš had once declared that he would never stick his neck in the noose of politics, in 1988 he nevertheless joined the Latvian National Independence Movement (LNNK). In autumn 1988, speaking at the First Congress of the Popular Front of Latvia, he expressed a distinctly patriotic stance. In 1989, the Extraordinary Congress of the LNNK insisted that the forced establishment of the Latvian SSR be declared illegal. In 1990, Kalniņš was elected as a representative to the Supreme Soviet of the Latvian SSR. In the mid-1990s, he joined the For Fatherland and Freedom (Tēvzemei un brīvībai) political party and served as a member of the Latvian parliament (Saeima) during its fifth, seventh and ninth terms.

Kalniņš received the Latvian Grand Music Award in 1997 for the premiere performance of the original version of his Symphony No. 4 and the *Par lietām, kuras tā ar' nekad nepāriet* (Of Things That Never Do Pass) song cycle with lyrics by Ainars Mielavs. He is also a recipient of the Order of the Three Stars 3rd Class (1998, Latvia's highest national award), AKKA/LAA Copyright Infinity Award (2014) and the Latvian Grand Music Award for lifetime achievement (2021).

The music of Imants Kalniņš is absolutely unique and individual. His style is equally recognisable in the classical as well as the non-academic genres, and it is just as brilliant in symphonic music as it is in popular music. Ostinati figures and detailed ornamentation of melodies or principal themes abound, and there is no lack of characteristic harmonic progressions and cadences. While works from his early period tend to have an expressionistic character, his later works are characterised by crystal-clear texture and classical thinking. He feels quite comfortable with extended forms of music: "I enjoy a longer conversation with the listener." Kalniņš' music has exerted a powerful influence on his fellow composers and musicians, and one may even speak of the existence of epigones. However, this is not plagiaristic imitation; instead, it is the mark of a powerful musical figure on his peers and their music.

